

I Albertslund er borgerne med til at sætte rammerne for fremtiden

I Albertslund har borgerne fået frit spil til at komme med anbefalinger til den fremtidige udvikling i kommunen gennem en "borgersamling". Formatet er en ny form for borgerinddragelse, der indtil videre er afprøvet i tre kommuner. Erfaringerne er gode, og metoden kan styrke den demokratiske proces i byudviklingen. Udfordringen er at få udbredt kendskabet til "borgersamlingen" blandt borgerne og ikke mindst få afstemt forventningerne mellem borgere og politikere.

Af Steffi Brandt Gunnarson, MSc i Human Geography, Projektleder, Dansk Byplanlaboratorium
Fotos: Albertslund Kommune

Albertslund er en af tre kommuner, der i samarbejde med We Do Democracy og Analyse & Tal, har startet en borgersamling. Borgersamlinger er et borgerinddragelsesformat kendt fra mange internationale kontekster, men i en dansk sammenhæng et relativt nyt fænomen. I Albertslund Kommune er metoden blevet brugt til at sætte fokus på den langsigtede udvikling af byen, fordi kommunen i de kommende år står foran en omfattende udvikling. Derfor besluttede kommunalbestyrelsen i 2020 at oprette en borgersamling, som fra august til december 2020 har leveret en række anbefalinger og visioner for udviklingen af fremtidens Albertslund. Borgersamlingen skulle

hjælpe politikerne og kommunen med at forestille sig, hvordan man med en forventet tilflytning på 10.000 borgere i løbet af de næste 10 år kan skabe grobund for nye fællesskaber, samtidig med at eksisterende fællesskaber bevares og styrkes. Erfaringerne og læringen fra borgersamlingen rækker langt udover disse spørgsmål, hvis du spørger Anne Mette Holme Berthelsen, som er chefkonsulent i Albertslund Kommune og projektleder på borgersamlingen.

Ikke en dans på roser

To af de mest centrale fokuspunkter i sammensætningen af borgersamlingen var mangfoldighed og repræ-

sentativitet. Derudover ligger der en enorm kommunikationsindsats bag hele projektet. Men selvom borgersamlingen i Albertslund kom godt fra start på disse fronter, var der både svære udfordringer og talrige læringspunkter fra processen. Anne Mette Berthelsen er meget klar i spytet, når hun siger, at opmærksomheden på borgersamlingen ikke er nået så bredt ud, som hun selv ville have ønsket. Det er der flere grunde til. Eksempelvis satte Covid-19-pandemien en stor dæmper på en ellers gennemarbejdet kommunikationsstrategi, som blandt andet skulle sikre, at de borgere, som ikke besatte en af de 36 pladser i borgersamlingen, løbende blev invite-

ret med ind i processen. Anne Mette Berthelsen understreger dog, at intet er så skidt, at det ikke er godt for noget. Selvom det påtvungne digitale format muligvis var en barriere for nogle borgere, skabte det samtidig muligheder for andre borgere, som normalt ikke ville dukke op til et fysisk borgermøde. Hendes erfaring er, at der var en større diversitet i køn- og aldersfordeling sammenlignet med deres tidligere fysiske borgermøder. Covid-19 eller ej, så er kendskabet til borgersamlingen og dens formål svært at udbrede, og Anne Mette Berthelsen er ikke i tvivl om, at det skal og kan gøres bedre næste gang. Stiig Schønveller og Jesper Petersen, som begge var med i borgersamlingen, oplevede nogle af de samme udfordringer som nævnes af Anne Mette Berthelsen, men de påpeger også, at det sommetider var svært at nå i dybden med arbejdet. Jesper Petersen mener, at mange gode idéer sandsynligvis er gået tabt i processen, som havde en meget kompleks problemstilling og forholdsvis lidt tid. Stiig Schønveller vurderer ligeledes, at processen var presset på tid, og at det dybdegående arbejde blev tilsidesat til fordel for formuleringen af konkrete anbefalinger.

'Borgerskolen' og den demokratiske bevidsthed

Når det så er sagt, emmer Anne Mette Berthelsen af en slags beundring for borgersamlingens engagement, ansvarsbevidsthed og gåpåmod

overfor opgaven. Hun beskriver en form for kollektiv demokratisk følelse og borgerskole, som stille og roligt blomstrede frem allerede ved borgersamlingens første møde. Selvom det ikke er usædvanligt at se engagerede borgere på borgermøder og ved andre inddragelsesformater, så var en af de mest positive erfaringer fra borgersamlingen i følge Anne Mette Berthelsen en unik og pludselig tilsidesættelse af egne dagsordner og enkeltsager som eksempelvis bedre legepladser eller færre højhuse i min baghave. Tilsidesættelsen indfandt sig kollektivt i borgersamlingen til fordel for den større sags tjeneste

Hvad så nu?

Efter at have lagt tid, kræfter og engagement i en række anbefalinger for udviklingen af fremtidens Albertslund er borgersamlingen nu opløst. Det er en central del af formatet, og det kan både være godt og skidt. På den ene side gør det plads til nye borgere og fremtidige borgersamlinger, så beslutningstagerne kan få en nuanceret forståelse for byens borgere og deres ønsker. På den anden side udelukker det en videre dialog med borgersamlingen efter, at anbefalingerne er overleveret. Sidstnævnte kan gå hen og blive en udfordring for politikernes arbejde med anbefalingerne, hvor der kan være behov for at stille opfølgende spørgsmål til borgersamlingen. For borgerne skal samtidig kunne se deres eget arbejde i de færdige projekter på

Hvad er borgersamlinger og hvad kan de?

Borgersamlingen er en relativ ny tilgang til borgerinddragelse i en dansk kontekst. Siden 2020 har We Do Democracy og Analyse & Tal startet tre borgersamlinger i danske kommuner med inspiration fra internationale eksempler og OECD's retningslinjer for metoden. Først i Københavns middelalderby, så i Albertslund og nu i Rudersdal.

Derudover har der været en pop-up udgave af borgersamlingen i forbindelse med Folkemødet på Bornholm i 2019. Hovedformålet med borgersamlingerne er at styrke politiske beslutningsprocesser og demokratisk inddragelse. En borgersamling nedsættes til et specifikt formål, hvorefter den opløses. Fælles for de tre borgersamlinger i kommunerne er, at de er sammensat ud fra en såkaldt stratificeret og transparent borgerlodstrækning, som skal samle en repræsentativ gruppe af borgere. Derudover handler det om, at borgerne afslutter processen med at formulere et sæt nuancerede og reflekterede anbefalinger, som giver beslutningstagerne indsigt i borgernes ønsker og dermed et bedre beslutningsgrundlag.

Borgersamlingen i Albertslund har holdt seks møder, og endte med at overlevere otte anbefalinger til kommunalbestyrelsen, som handler om alt lige fra fællesskaber til boformer og erhverv.

trods af, at der er langt fra værdibase-rede anbefalinger til kommuneplan, siger Anne Mette Berthelsen. Stiig Schønveller lufter en skepsis rettet mod politikernes vilje til at lytte og følge op på borgersamlingens anbefalinger. Derudover tror Jesper Petersen, at mange fra borgersamlingen stadig ville møde op, hvis de altså blev spurgt. Den næste store opgave ligger altså på politikernes skuldre, som skal værne om borgersamlingens anbefalinger og sørge for, at de bliver forankret og indlejret i planer og konkrete projekter. Og hvis de mislykkes med det, kan man jo spørge sig selv, om borgersamlinger ender med at være en borgerinddragselsesproces uden reel medindflydelse på retningen for byens fremtid? I den forbindelse kan man overveje at supplere med et siddende borgerpanel i fremtiden, som fortsat varetager og repræsenterer borgernes synspunkter, siger Anne Mette Berthelsen.

Do's and don'ts

Albertslund kommune var kun den anden kommune i Danmark til at afprøve borgersamlingen som format, men meget tyder på, at metoden er relevant og vigtig for at sikre demokratiske processer i fremtiden.

Anne Mette Berthelsen har givet fire gode råd til andre kommuner, som gerne vil bruge borgersamlinger i fremtiden:

1. Nedsæt en ekspertgruppe. Det var guld værd for processen i Albertslund, at de havde en helt uafhængig gruppe af eksperter, der kunne se det hele udefra og holde den faglige kvalitet.

2. Overvej, hvornår metoden er velvalgt. Nedsæt kun en borgersamling, hvis du har et spørgsmål, der er komplekst, og som har et bredt vingespænd.

3. Læs OECD's anbefalinger igenem. Danmark er bagud, når det kommer til borgersamlinger, og der er megen international erfaring på området. Læs, hvad andre har gjort og lær af det.

4. Find en god samarbejdspartner og facilitator. Borgersamlingen i Albertslund havde stor glæde af We Do Democracy og Analyse & Tal. Det sikrer, at borgerne møder en uafhængig part, hvilket i virkeligheden er en forudsætning for at holde en borger-samling.

På trods af udfordringer ser Anne Mette Berthelsen ikke fortvivlet på fremtidens borgersamlinger i Albertslund. Tværtimod. De erfaringer og det store grundarbejde, den første borger-samling har bragt med sig, kommer til at være guld værd i planlægningen af fremtidige borgersamlinger både i og udenfor Albertslund.

Rekruttering og repræsentativitet

Udvælgelsen af borgere til borgersamlinger er en enormt vigtig proces, som skal sikre repræsentativitet og spredning. Borgersamlingen i Albertslund er sammensat af Analyse & Tal ved hjælp af en tilfældig lodtrækningsmetode, der er designet til at vælge en gruppe borgere, der afspejler kommunens befolkningssammensætning bedst muligt i forhold til køn, alder, uddannelsesniveau, geografi (boligtype) og anciennitet (tilflytningsår) til kommunen.

I princippet var der kun to krav til, hvem der kunne melde sig til borgersamlingen. Man skulle være fyldt 16 år og have folke-registeradresse i Albertslund Kommune. Alle disse borgere fik en invitation i e-Boks sammen med et spørgeskema, som skulle sikre et højt datagrundlag om de tilmeldte. Herefter startede udvælgelsen. Der var 547, der meldte sig til borgersamlingen. Der blev udtrukket 36 personer, som udgjorde den endelige borger-samling.

Borgersamlingens anbefalinger

Anbefaling 1 Ny identitet, der tilgodeser både nuværende borgere og nytillflyttede

Anbefaling 2 Små og store fællesskaber styrkes

Anbefaling 3 Fremtidens trygge by

Anbefaling 4 Blandede boformer

Anbefaling 5 Bæredygtigt og varieret byggeri, der skaber sammenhæng

Anbefaling 6 Erhverv, der skaber lokalt liv

Anbefaling 7 En kulturel og levende by igennem hele livet

Anbefaling 8 Frontløber for samspil med og bevaring af naturen

36 blev udvalgt til den endelige borgersamling